

in samenwerking met

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Kapelleriestraat 34-36, Staden

Programma van Maatregelen

Auteur:

I. Van Kerkhoven

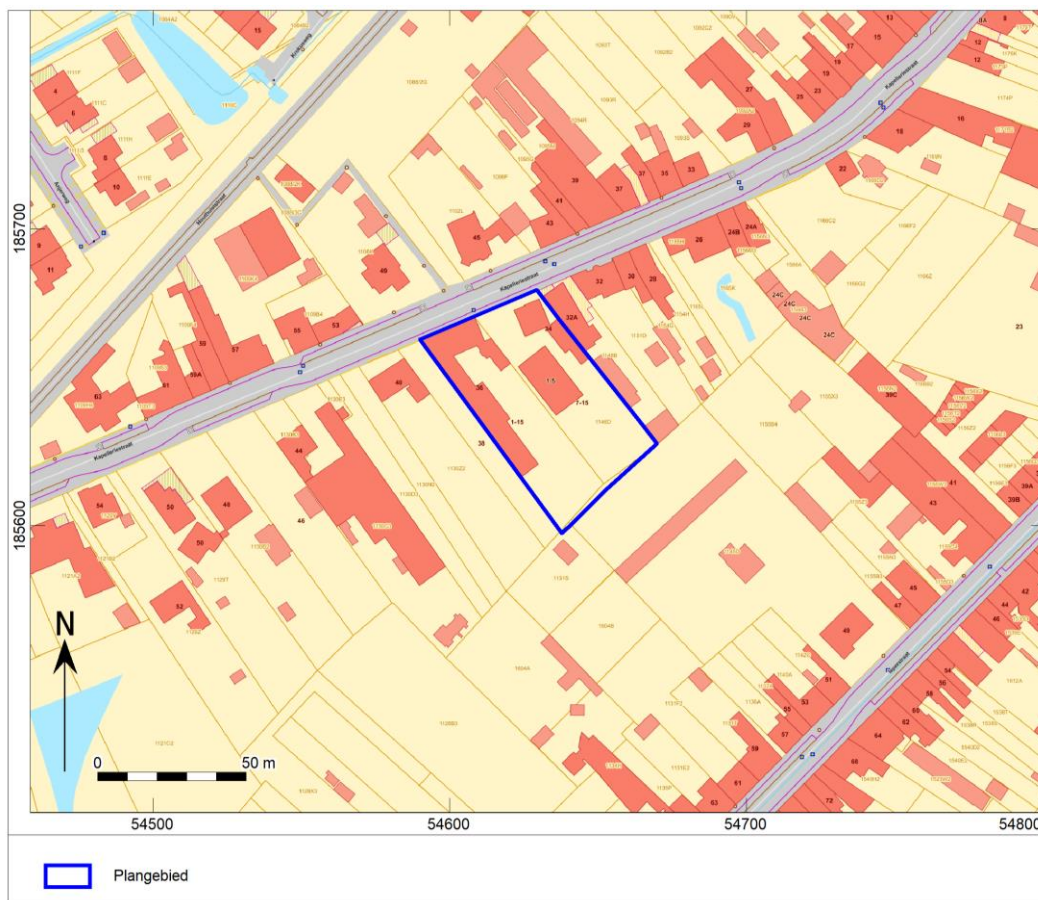
Erkend archeoloog:

I. Van Kerkhoven (OE/ERK/Archeoloog/2016/00140)

1 Inleiding

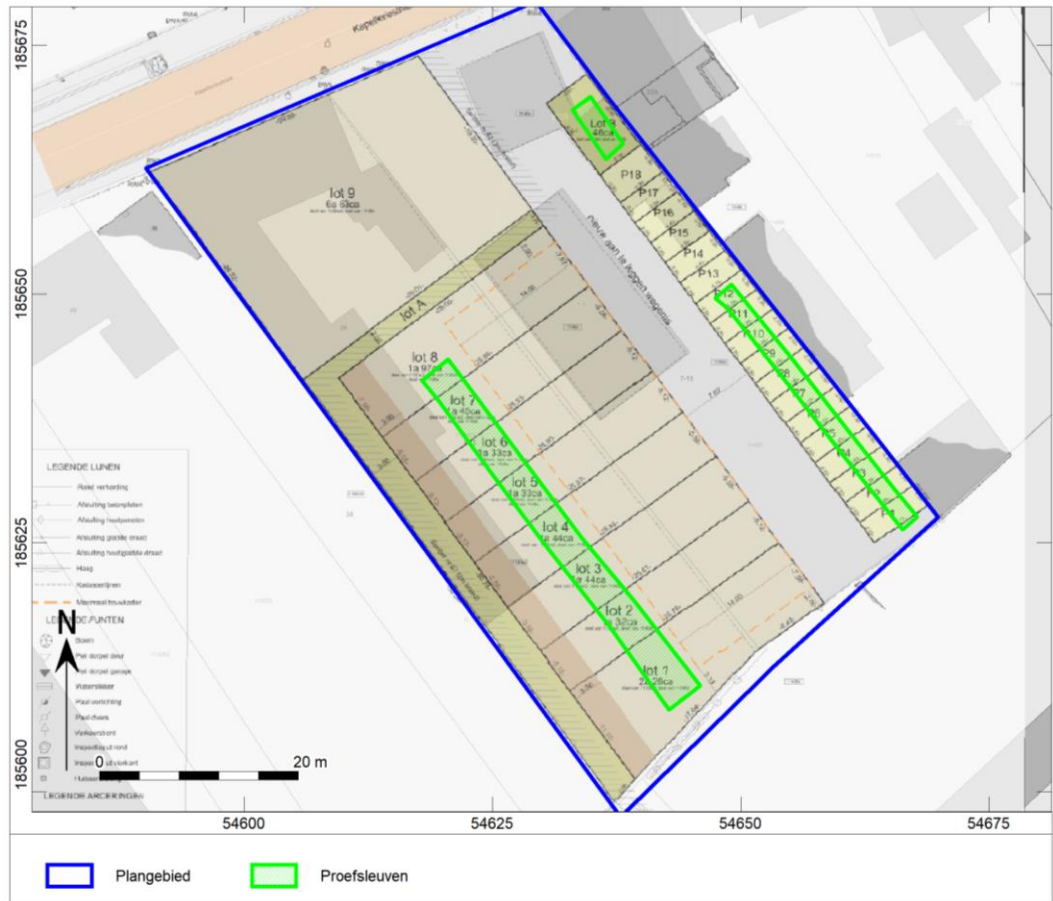
In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum, in samenwerking met Ruben Willaert, in augustus 2022 een nota van het uitgestelde traject opgesteld voor de resultaten van het proefsleuvenonderzoek dat uitgevoerd werd aan de Kapelleriestraat 34-36 in de West-Vlaamse gemeente Staden (afb. 1-2). Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de verkaveling van de gronden. De nota volgt op een reeds bekrachtigde archeologienota, uitgevoerd door Ruben Willaert in 2019.¹

De bouwwerken waren ondertussen al gestart. Het Agentschap Onroerend Erfgoed (provincie West-Vlaanderen), IOED Radar (Roeselare) en Ruben Willaert werden hiervan op de hoogte gebracht door de opdrachtgever. Om toch nog een waardering aan het plangebied te kunnen geven, werd in samenspraak met de erfgoedconsulent besloten om een beperkt proefsleuvenonderzoek uit te voeren op de nog beschikbare vrije ruimte.

Afb. 1. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen.

¹ ID 12.967; Heirman 2019.

Afb. 2. Overzicht van de aangelegde proefsleuven op het verkavelingsplan en de GRB.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied werd een bureauonderzoek uitgevoerd, wat in het uitgestelde traject is aangevuld met een proefsleuvenonderzoek.

2.1.1 Bureauonderzoek

De cartografische bronnen geven aan dat het onderzoeksgebied zich enkele honderden meters ten westen van de historische kern van Staden situeert. Op de Ferrariskaart is het verloop van de huidige Kapelleriestraat reeds te herkennen en is het onderzoeksgebied gekarteerd als akkerland. Ter hoogte van het terrein wordt geen bebouwing afgebeeld. De 19de -eeuwse bronnen geven geen wijzigingen inzake het landgebruik. Wel wordt een buurtweg weergegeven met een noordwest-zuidoost oriëntatie. De concentratie bebouwing aan de overzijde van de weg is in omvang toegenomen. Tijdens WOI komt Staden achter het front te liggen, in het Duitse achterland. In juli 1917 worden de inwoners van Staden geëvacueerd naar aanleiding van de Derde Slag om Ieper en het opschuiven van het front in oostelijke richting. Staden wordt tijdens de oorlog grotendeels vernield. Op de loopgravenkaart van september 1918 zijn geen WO I-structuren weergegeven. De aanwezigheid van barakken en spoorweginfrastructuur in de directe omgeving van het plangebied wijzen wel op het belang van Staden als logistiek knooppunt. Het oudste luchtbeeld geeft reeds de huidige situatie grotendeels weer. De impact van de huidige bebouwing en verharding op het bodemarchief is ongekend.

De gekende archeologische vindplaatsen in de ruime omgeving zijn eerder schaars. Dit gebrek aan data weerspiegelt naar alle waarschijnlijkheid een gebrek aan onderzoek en niet zozeer de afwezigheid van bewoning in het verleden. Een kilometer ten noordwesten van het huidige onderzoeksgebied, op hoger gelegen terrein, werd in het kader van de ontwikkeling van het bedrijventerrein 'Ter Eke' een proefsleuvenonderzoek en vlakdekkend onderzoek uitgevoerd. Hierbij kwamen resten aan het licht van vermoedelijk een Romeinse weg en sporen van een volmiddeleeuwse site met walgracht (CAI 150.893, CAI 150.894 en CAI 159.345). Relevant voor het onderzoeksgebied is eveneens de toevalsvondst van een gepolijste vuurstenen bijl aan de overzijde van de vallei van de Zarrenbeek, hetgeen wijst op menselijke aanwezigheid in de omgeving vanaf het Neolithicum (CAI 75.154). Verspreid doorheen het landschap zijn op het kaartbeeld van de CAI eveneens meerdere cartografische indicatoren weergegeven van laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht. Hoewel de beschikbare gegevens beperkt zijn kan op basis van de vindplaatsen uitgegaan worden van menselijke aanwezigheid vanaf het Neolithicum en bewoning in de Romeinse periode en Middeleeuwen.

2.1.2 Proefsleuvenonderzoek

Binnen het plangebied werd een Ldc-bodem aangetroffen. Dit is een matig natte tot matig gleyige zandleembodem met verbrokkelde/gevlekte Bt-horizont. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn de archeologisch relevante afzettingen onderzocht op sporen en vondsten. Er werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Er werden geen vondsten aangetroffen en geen stalen ingezameld. Binnen het plangebied werd geen archeologische vindplaats aangesneden.

2.2 Impactbepaling

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling van negen loten met bijhorende infrastructuur in de vorm van wegenis, parkeergelegenheid en nutsleidingen. Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken en het hiermee gepaard gaande werfverkeer en werfinrichting, het potentieel archeologisch niveau over het volledige plangebied bedreigen. Daarom wordt binnen deze archeologienota uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.

De vroegere bebouwing was allemaal al gesloopt. De nieuwe bouwwerken centraal binnen het plangebied zijn ondertussen al gestart. Ook de nutsleidingen en riolering onder de toekomstige weg, zijn al aangelegd.

Opmetingsplan
schaal: 1/250

Afb. 3. Verkavelingsplan (Bron: opdrachtgever).

2.3 Bepaling van de maatregelen

Het bureauonderzoek toonde aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. De geplande werken betekenden een bedreiging van het bodemarchief. Bijkomend archeologisch vooronderzoek was nodig om na te gaan of op het terrein een waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is.³ De bouwwerken waren ondertussen al gestart. Het Agentschap Onroerend Erfgoed (provincie West-Vlaanderen), IOED Radar (Roeselare) en Ruben Willaert werden hiervan op de hoogte gebracht door de opdrachtgever. Om toch nog een waardering aan het plangebied te kunnen geven, werd in samenspraak met de erfgoedconsulent besloten om een beperkt proefsleuvenonderzoek uit te voeren op de nog beschikbare vrije ruimte.

³ Heirman 2019.

Binnen het plangebied werd een Ldc-bodem aangetroffen. Dit is een matig natte tot matig gleyige zandleembodem met verbrokkelde/gevlekte Bt-horizont. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn de archeologisch relevante afzettingen onderzocht op sporen en vondsten. Er werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Er werden geen vondsten aangetroffen en geen stalen ingezameld. Binnen het plangebied werd geen archeologische vindplaats aangesneden.

Gezien het ontbreken van resultaten is er geen potentieel tot kennisvermeerdering. Het Vlaams Erfgoed Centrum BV adviseert daarom vrijgave van het plangebied.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terreinen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.